

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quæ charitas nomen & naturam perfectionis obtineat. Cap. xj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Quæ charitas nomen & naturam perfectionis obineat.

CAPVT XI.

NTER minimam charitatem minimi viri perfecti, qui in numero omnium perfectorum reperitur, & maximam charitatem purissimæ creaturæ nimirum Beatæ Mariæ Virginis (nam de Christo Salvatore nostro nihil atinet dicere, cuius sanctitas est infinita, quæque non purus homo, sed Deus, & homo est) immensa quædam latitudo charitatis interiaret, quæ nunc à nobis vocatur spiritualis vitæ perfectio. Huius munus, atque officium est, quemlibet iustum, & Dei amicum, quem sibi subiecerit, ad diuinum amorè impellere, & efficaciter gubernare, atque mouere, vt diligentissimè peccata, & imperfectiones vitet; virtutum actiones gnauiter præstet; Deo intellectu, & affectu cohereat; & iuxta statum, & locam, quæ in Ecclesia occupat, perfectè viuat; & ei diuinò auxilio suffultus, tum desiderio, tum opere operam Deo, & hominibus satisficiat. Hoc inquam officium prestat perfectæ charitas, aut spiritualis perfectio, non sola, sed actualibus gratiæ Dei auxiliis suffulta, quæ nobis non negantur, si ea velimus accipere, & iis ad actiones optimas adiuuari. Ambrosius profectò virum perfectum ita describit, vt aperte indicet in hoc modo charitatis, quæ diximus, sitam esse huius vitæ perfectione. Hæc enim vita iusti (inquit) qui etiã, quas habeat facultates, communes, æstimare debeat, imò etiam inopibus diuidere, dispensare pauperibus, recidere volutates proprias, tenuare sumptum, adhibere parsimoniã temperantia, sobrietatem tenere in prosperis, patientiã in aduersis, in dolore tolerantiam, magnanimitatem in periculis, sanitatis perpetua vota nescire, mortis imminenti terrore non concuti, neque cum præstantiorem putare, cui secundum naturam liberi, propinqui, salubritas, læticia, affluentia redudauerint, quam cum illa defuerint: neque externis sæculi, sed virtutis domesticæ merito pensare. Illam quoque formã iusti esse, quis abnuat, vt nihil metuat, nihil reformidet, nisi virtutis dispendia, aliorumque vanas formidines comprimant, quas habeant, aut de periculo-tum sollicitudine, mortis timore, corporis infirmitate, vt doceat dissolui corpore, & esse cum Christo multò melius, vt ostendat, quia operationes non impediuntur debilitatibus corporis, sed augentur, neque splendore generis, aut propinquorum subsidiis, aut opibus, sed bono commendantur affectu. Ex quibus illud certè colligimus, charitatem illã, quæ hominem omninò rectificet, sensus moderetur, affectus componat, potentias ordinet, vires dirigat, & in prosperis, & aduersis sui, & omnium rerum mundanarum contemptorè faciat, & Dei solius, aut eorum quæ ad Deum referuntur, desideria succendat, beatam eum in hac vita, id est, perfectum efficere.

Hanc charitatem, qui in aliquo gradu possederit, perfectus est, & qui in minori gradu, minus, qui vero in maiori gradu, erit magis perfectus. Nec erit difficile istam rem aliquo exemplo manifestare. Sicut enim in caelis est aliqua minima lux, ea scilicet, quia minima stella respicitur, quæ licet minima aliis astris comparata, est tamen longè maior omnibus luminibus corruptioni subiectis, quæ noster ignis accedit, & est etiã aliqua maxima lux, nempe lux solis, quæ omnium stellarum lucem, splendorem, & pulchritudine mirum in modum antecellit; inter has autè duas lucēs, minimam, & maximam, est penè infinita quæ-

Adam lucis latitudo, quæ tantum ad nobilissima illa corpora pertinet, & tota illa vocatur, & est lux superior, atque cælestis, cuius stella particeps lucida est, & minus particeps, minus lucida, magis vero particeps, magis pulchra est, ac splendida: Ita in omni numero sanctorum, & perfectorum, quos Deus ad perfectionem euehit, & nos tamquã quosdam cælos suspicimus, est aliqua minima charitas, illa scilicet, quæ habet, aut habebit minima stella, minimus videlicet omnium perfectorum, quæ quidem charitas maior, & præstantior est omni charitate communium iustorum; qui numquã seipsos plenè vincunt, nec ad perfectionem ascendunt, & est aliqua maxima charitas, nempe Deiparæ Virginis, quam Bernardus cum sole meritò cõfert. His autem duabus charitatibus, minimæ, & maximæ, quasi immensitas quædam, aut mare quoddam interminabile charitatis interiaret, quod ad perfectos tantum spectat, & nomẽ, ac naturam perfectionis habet. O bonum mare, o quietum pelagus, o securum, non aqua, sed amoris profunditas! quam qui ingreditur, & perseueranter enauigat, in æternæ vitæ portu appullus, non iam communem iustorum sortem, sed immensam felicitatis diuitias possidebit securus. In hoc mari, o Domine, via tua, & semita tua in aquis multis, quia in multis, & variis charitatis affectibus ad nos venis, & vestigia tua, id est, mirabilia tua, quæ in secreto mentium operaris, ab his, qui in hoc mare non descendunt, nequaquam experimento cognoscuntur. Tu confirmasti, & consolidasti in virtute tua hoc mare, vt habens maris immensitatem, & magnitudinem, procellarum & tempestatum pericula non timeret; & contribulasti capita draconum, id est, peccatorum in aquis, quorum istæ aquæ tam profundæ, non solum vitam, & reatum subruunt, sed etiam nec vestigia derelinquunt. Descendamus, o Deus creator meus, aliquando in hoc mare, faciamus operationem in aquis multis, vt videamus opera tua, & mirabilia tua in profundo cordis nostri, non sine stupore, & admiratione cognoscamus. Quæ mirabilia illi profectò non experiuntur qui fluminum, id est, communis amoris possessione contenti, numquam hanc mari magno seipsos committunt.

DHanc latitudinem charitatis, quam perfectionem nuncupamus, omnes perfecti, non vno modo participant, & hinc oritur perfectionum sanctitatumque diuersitas. Quidam enim minus charitatis accipiunt, intra illam tamen mensuram contenti; alij vero plus charitatis assequuntur, vnde illi in minori gradu sancti sunt, & hi in maiori gradu, ac dignitate perfecti. Et sicut accedentium ad mare, gratia hauriendæ aquæ isti minus hauriunt, quia minorem amphoram deferunt; illi magis accipiunt, quia maius vas, & capacius aduehant, ita perfectorum quidam ex perfectionis mari minorem gradum, alij maiorem charitatis assequuntur, pro diuersitate acceptæ gratiæ, & pro maiori aut minori mensura feruoris. Quod his verbis docuit Cassianus. Nec enim poterat vniformis omnibus perfectionis corona, proponi, quia nec omnibus vna virtus, aut volutatis, aut feruor est, & idcirco ipsarum quodammodo perfectionum diuersos ordines, diuersaque mensuras, sermo diuinus instituit. Quod & late, & sapienter sacrarum scripturarum auctoritate confirmat. Nec erit valde laboriosum hoc intelligere. Nam si ad gloriam & splendorem temporalis reipublicæ necessarium est, vt eius ciues non sint æquales, sed eos, aut maior nobilitas, aut copiosiores diuitiæ aut celsior status, dignitasque distinguat; & inter ipsos nobiles, atque magnates esse debet ad optimam reipublicæ statum non omnimoda æqualitas, sed

opum

Ambr.
lib. 1. de
Iacob. &
vita be-
n. 8.

Philipp. 1.

Bernar.

Psal. 76.

Cassian.
11. 12.

opum splendoris que diuersitas : Quare non erit necessarium caelesti reipublicae, & regno Christi, vt ad maiorem sui ornatum, & amplitudinem praedestinatorum inaequalitate habeat amoris, & pacis vinculo colligatam, & in ipsis sanctis, atque perfectis diuersitatem maioris, & minoris puritatis agnoscat: In domo Patris mei (dicit Dominus) mansiones multae sunt. Non tantum plures numero, sed etiam variae, & inaequales pro merito, & dignitate virtutis. Mansiones plures sunt in regno Patris, vt pusillus, & minus perfectus ob defectum mansionum, repulsam non timeat, & variae sunt, vt perfectus, & sanctus de promissione Dei, & acceptione condigni praemij non diffidat. Multas mansiones, ait in domo Patris esse (inquit Cyrillus) capacitatem caeli ostendens: Quae tanta est, vt nulla egeat ad suscipiendos electos praeparatione. Haec multitudo mansionum, differentiam quoque gloriae significat: omnes enim vitae suae congruentem honorem suscipient.] Atque in eandem sententiam Augustinus. A perturbatione (Apostoli) recreantur certi ac fidentes etiam post pericula tentationum, se apud Deum cum Christo esse mansuros. Quia, & si alius est alio fortior, alius alio sapientior, alius alio iustior, alius alio sanctior, in domo Patris mei mansiones multae sunt. Nullus eorum alienabitur ab illa domo, vbi mansione pro suo quisque accepturus est merito.] Sedium ergo caelestium varietas, meritum & graduum charitatis varietate arguit, cum certum sit Deum electos suos non immoderatis affectibus ductum, quibus non subest, sed puriori amore, & melioribus electorum operibus incitatum, eos ad maiorem, vel minorem gloriam sublimasse. Vnusquisque naque referet propria corporis prout gessit, siue bonum, siue malum] Et Dominus reddet vnicuique secundum opera sua.] Consequens itaque est, vt qui diuersa recipiunt meritum praemia, diuersa quoque merita habeant, & diuersam mensuram charitatis, cuius praecipue est meritis valorem tribuere, & cumulatiorem mercedem exigere.

Ioann. 14.

Cyril. lib. 9. in loa. c. 31.

August. tract. 67. in Ioan.

1. Cor. 5.

Rom. 2.

1. Cor. 15

Bern. in sermone iacobino dicto.

Hier. lib. 1. contra Pelagium. c. 6.

Alia claritas solis (inquit Paulus) & alia claritas lunae, & alia claritas stellarum. Stella enim a stella differt in claritate. Sic erit resurrectio mortuorum.] Quod si iusti resurgentes claritate, & gloria differunt, & tamquam stellae inaequali pollent decore, ac pulchritudine: certe ante resurrectionem corpora mortalia gestabant, inaequali etiam charitate pollebant. Gratia quippe & charitas gloriae semina sunt, vt iuxta virtutem seminis, aut minima gloriae arbor, aut maior, aut procerca consurgat. An non, cum semen oleris terrae committis, paruus olus gignitur, & cum taleam cedri feris, cedrus magna producit? Ita si parum habueris charitatis, modicam gloriam colliges; & si multum acquisieris charitatis magnam gloriam, & felicitatem consequeris. Praeclare enim dixit Bernardus, sanctissimam Patriarcham Benedictum laudans: Omnino valde potens est in caelis, qui tam magnus, & potens extitit in terris, secundum magnitudinem gratiae, magnitudine gloriae exaltatus. Nam & iuxta radicem quantitatem rami prodire noscuntur, & quot radicibus arbor innititur, tot ramis (sicut aiunt) decoratur.] Bene igitur ex praemiorum diseritate, quae perfectis dantur, colligimus, diuersas, & inaequales esse perfectorum sanctitates, atque iustitias, nec omnes eandem charitatem habere; sed quosdam eorum minoris, & humaniorem (vt ita dicam) alios vero maiorem, & Angelicam charitati propinquiores participare. De hac perfectionis inaequalitate Hieronymus sic loquitur. Ego enim hoc sentio nullam creaturam, secun-

A dum veram consummatamque iustitiam, (cui scilicet nihil possit accedere) posse esse perfectam; Ceterum alium differre ab alio, & diuersas esse in hominibus iustitias, nulli dubium est, & vel maiorem esse alium, vel minorem, & tamen secundum statum, & mensuram suam posse iustos nominari, qui aliorum comparatione iusti non sunt. Verbi gratia, Paulus Apostolus vas electionis, qui plus omnibus Apostolis laborauit, vtique iustus erat scribens ad Timotheum: Certamen bonum certavi, cursum consummaui, fidem seruaui.] Iustus erat, & Timotheus discipulus eius, & imitatur, quem docet, quid agere debeat, & quem modum tenere virtutum. Putamus vnam, & eandem in vtroque fuisse iustitiam, & non plus habere meritum eum, qui plus omnibus laborauit.] Haec ille, & multa alia pulchre, & erudite. Et Theodoretus: Multos ac varios esse piorum ordines non ignoramus. Quod Dominus etiam docens, multae (inquit) mansiones sunt apud Patrem meum.] Et in distributione talentorum, non quina singuli talenta acceperunt, sed vnus quinque, alter duo, tertius vnus pro sua quisque virtute.] Addit idem, terram bonam non esse aequali mansura fructiferam, sed hanc fructum centesimum, hanc sexagesimum, & hanc trigesimalum ex semine sibi commendato, proferre. Sic perfecti, & sancti tamquam vasa inaequalia, omnia tamen facta in honorem, minus, aut magis capiunt charitatis.

2. ad Tim. 4.

Theodor. in cat. c. 6.

C Ex his autem duo habemus: Alterum quod intellectum erudiat; alterum vero, quod voluntatem infliget. Illud est, charitatem perfectam, aut quae ad naturam perfectionis accesserit, latam admodum esse, eamque sanctos, atque perfectos viros non in equali mensura, sed variis, ac diuersis gradibus obtinere. Hoc vero est debere nos magna contentione niti, ne pusilli simus, sed ad magnam perfectionem veniamus. Nobis enim volentibus magna gratia ad currendum, imò & ad volandum non deficiet, qua roborati, & imperfectiones fugiemus, & nos ipsos, ac veterem hominem vincemus, & non communem sanctitatem impetrabimus. Omnes quidem res non solum rationis expertes, sed etiam inanimae, suam perfectionem amant, eam praecipue appetunt, & in eam omnibus viribus, ab auctore naturae datis, impresseque nituntur. Lapis tanta velocitate ad ima descendens, quid nisi perfectionem quaerit, quam in centro communis omnium auctor collocauit? Ignis supernam regionem petens, & se à materia terrestri, veluti quibusdam conatibus liberans, quid nisi perfectionem inquirat, quam Deus in concauo lunae, siue in ignis sphaera constituit? Ventus, & exhalatio intra viscera terrae coclusa, & quasi in carcere compe dita, terram tremefacientia, & vrbes, atque oppida vastantia, quid appetunt nisi proprium locum, in quo suam perfectionem positam habent? Animalia omnia, quae sibi nocua sunt fugiunt, quae ad alimen tum, aut ad medicinam vtilia sunt, cupiunt; filios, natura duce, ac si pietatis esset compotes, maxima quadam diligentia nutriunt, & adhuc imbecillos in periculois protegent, ab hostibusque custodiunt, non ob aliud, nisi vel vt suam perfectionem assequantur, vel consequutam in seipsis, aut in sibi similibus filiis conferuent. Quid ergo faciet homo, vniuersis rebus corporis praelatus, rationis compos, non ad res temporales factus, sed ad aeternam beatitudinem, & ad Dei visionem, & possessionem productus, nisi suam perfectionem quaerere? & in illum finem, propter quem creatus est, tota mentis industria contendere? Si enim animantia rationis expertia in suam perfectionem tendant, homo vero ratione, & libero arbi-

D

E

trio pollens, & gratia Dei fultus post res terrenas, & perturas habeat: iam, quia natura animantibus ceteris est superior, actibus, & curis, & conatibus, longè inuenitur inferior. Diciturque de illo, non tantum comparatus est iamētis (quod magna illi ignominia est) sed minor factus est iumentis insipientibus, & abieciōr, ac vilior factus est illis. Ne ergo, o religiose, in tantam miseriam, ac calamitatem delabaris, homini quidem seculari nimis fugiendam, sed tibi, qui ad Dei amplexus vocatus es, sine vlla comparatione magis infelicem, ac deplorandam, accinge, vt vir lumbos tuos, & omni conatu mentis & corporis pretiosam margaritam (perfectionem intelligo) cuius gratia ad religionem venisti, non in infimo quodam gradu, sed in sublimissima mansura conquire. Prophanas & seculares curas procul abice, & religiosis operibus, quæ media ad perfectionem sunt, te ipsum committe, & in hoc, ingenium occupa, talentum exerce, curam ac diligentiam constitue. Et vt verbis cuiusdam sapientissimi senis, quibus Climacum exhortatus est, te ipsum moneam, & à somno tepiditatis exfuscitem: si reuera sapientissimus cum sis, effectum, virtutemque verborum eius intelligis, qui dixit, Omnia possum in eo, qui me confortat. Si Christum tota animi intentione complexus es, si Spiritus sanctus castitatis rore, vt olim in virgine, ita superuenit in te, si virtus patientiæ obubravit tibi: accinge sicut vir lumbos tuos obedientiæ linteo, & à quietis scena confurgens in spiritu contrito fratrum pedes laua, imo verò abiecta mente fratrum pedibus aduoluere. Statue in cordis tui ianna seruos ianitores, & vigiles. Tene insuperabilem, atque immobilem mentem in corpore huc, illucque distracto. Exerce in membris agilibus, ac mobilibus intellectualem quietem. Atque id, quod miracula excedit omnia, esto in medio tumultuum impavidus animo. Restringe in sanam linguam ne ad contradicendum facile delinuat. Pugna aduersus hanc rabidam dominam dies septuagies septies. Affige in animæ ligno (quam crucem dicimus) incudem, viderelicet mentem, vt per æternos malleorum ictus, & crepitus percussa ludibriis, & maledictis, inuisibilibusque lacessita, iniuriis affecta, infracta, & in nullo laesa, seu dissoluta perseuerans, tota lenis, & plana, immobilisque persistat. Exue te voluntatibus tuis, vt confusiois amictu, atque his nudus stadium pietatis ingredi. Indue, quod rarum, & difficile inueniri potest, ad certaminis magistrū immobilem, vel immobilem fidei loriam, quam nulla iam infidelitas dissoluere, & violare possit. Contine fræno prudentiæ tactum impudenter profluentem. Reptime perpetua meditatione mortis oculum, ne horis singulis magnitudines, ac pulchritudines corporum curiosus intueri velit. Refræna ingi tui ipsius curia curiosum animum, qui dum negligens est sui, fratrem semper condemnare vult, omnemque dilectionem & misericordiæ affectum ad proximum sincere semper ostende. In hoc enim, amantissime pater, verè cognoscet homines, quod Christi discipuli simus, si in vnum congregati, dilectionem habuerimus ad inuicem. His nõ segniter, neque oscitanter expletis, sed strenuè diligentèrque conclusis, in illam, Deo donante, ingrediæ latitudinem charitatis, cuius possessio hominem non iam pusillum, aut incipientem facit, non iam mediocrem, aut proficientem efficit, sed planè magnum perfectumque constituit. Intra bis planè illud immensum amoris mare, & nullis terminis clausum charitatis pelagus, cuius aquis feliciter obrutus, fortunatèque submersus, non tibi viuas, sed illi, de quo dictum est: Deus cha-

Psal. 48.

Climac. gradus. 4. de obed. Philip. 4.

I. Ioan. 13.

I. Ioan. 4.

A ritas est. A quo in cætu sanctorum & perfectiorum collocatus, eorum præmium, & mercedem recipies.

Tribus similitudinibus exponitur, quæ charitas sit perfectio.

CAPVT XII.

ED conemur hanc latitudinem charitatis, quam vita spiritalis perfectionem esse diximus, aliqua ratione explicare. Hactenus enim illud tantum manet perfectionem nõ esse aliquam charitatem indiuiduam, & veluti in puncto consistentem, quam omnes perfecti accipiant, sed magnam, & immensam latitudinem continere: nondum tamen exposuimus, quæ, aut quæta sit hæc charitatis latitudo, quæ nomen perfectionis obtineat. Hæc more philosophorum metiri, & ac si demetremur domum aliquam, vel palatiū terminis claudere, putamus impossibile; sed non erit admodum difficile eam, aut similitudinibus ex natura petitis, aut effectibus declarare. Et quidem prima illa ratio exponendi perfectionem per similitudines obscurior, secunda verò per effectus patentior & clarior, illam breuius, ista, quæ vtilissima est, latius persequemur. Hanc ergo charitatem perfectam, seu vitæ nostræ perfectionem, libet Ecclesiæ nobilitatem appellare, & primo loco cum alicuius reipublicæ temporalis nobilitate conferre. Sicut enim in republica præter communem, & promiscuam hominum multitudinem, est aliqua gēs nobilitatis appellatione dignata, quam omnes alij, tamquam potiorem veneramus, atque suspiciunt; ita in Ecclesia (relictis nunc peccatoribus, qui tamquam membra mortua parum valere noscuntur) præter communes iustos, quos vera in Deum charitas, & mandatorum custodia Ecclesiæ viua & pretiosa membra constituit; est aliud veluti hominum genus sanctitatis, & perfectionis nobilitatum nomine, quod aliis hominibus supereminet, tum mentis puritate, tum præstatiā, atque excellentia virtutis. Temporalis ergo nobilitas nos in aliqua notitiā sanctitatis ac perfectionis introducat. Est autè nobilitas, generis claritudo, quam magna opera in vsum reipublicæ facta pepererunt, & insignia facinora mortalibus vtilia compararunt. Cum enim omnes homines vnus Adam pater genuerit, & vna Eva mater effuderit, non potest illorum obscuritas, & istorum claritas, nisi in propria opera, aut in parentum, & aorum facinora reuocari, quæ in suos auctores dignitatem, & splendorem apud alios, & magnas opes, ac diuitias, nec non exemptiones ac priuilegia contulerunt. Atque in hac nobilitate reipublicæ, maxima est dignitatis, ac splendoris latitudo, quam nomina illi indita, manifestè significant. Sunt enim nobilium alij Equites, alij Comites, alij Marchiones, alij Duces, alij Magnates, alij Principes, alij Reges, alij Imperatores, qui tamquam Ecclesiæ antesignani, in quibusdam euentibus etiam regibus imperat, & leges ac iura magis generalia decernunt. Et in statibus his, est etiam non minima nobilitatis varietas; nõ inter Equites sunt alij aliis nobiliores, & inter Comites, aut Duces sunt alij aliis illustriores, & inter Principes, ac reges alij aliis potentiores, prout insignium operū series à parentibus

Z

in